

Sygn. akt I C 445/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 roku

Sąd Rejonowy w Belchatowie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR P. F.

Protokolant: st. sekr. sąd. Monika Cichanowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2016 roku w B.

sprawy z powództwa B. W.

przeciwko A. Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna
z siedzibą w W.

o zapłatę

1. oddala powództwo;
2. zasądza od powódki B. W. na rzecz pozwanego A. Towarzystwa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwotę 2.417,00 zł (dwa tysiące czterysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 445/15

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 4 sierpnia 2015 r. profesjonalny pełnomocnik powódki B. W. wniósł o zasądzenie od pozwanej A. Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwoty 31.510 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 7 listopada 2013 r. do dnia zapłaty oraz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub zestawienia kosztów, które złoży przed zamknięciem rozprawy.

W uzasadnieniu pozwu pełnomocnik powódki wskazał, że kwota dochodzona pozwem stanowi połowę kapitału kredytu do spłaty na dzień śmierci W. W. (1), który powódka wraz ze zmarłym mężem zawarła z (...) Bank S.A. zabezpieczonego na nieruchomości (...).

Postanowieniem z dnia 29 września 2015 r. Sąd Rejonowy w Belchatowie oddalił wniosek powódki o zwolnienie od kosztów sądowych.

W odpowiedzi na pozew pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika wniosła o oddalenie powództwa oraz wniosła o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwana w pierwszej kolejności podniosła, że świadczenie z tytułu śmierci ubezpieczonego wypłacane jest uposażonemu wskazanemu przez ubezpieczonego. Wskazała, że w ramach ubezpieczenia prawa z ubezpieczenia stanowiły zabezpieczenie zobowiązań ubezpieczonego wobec ubezpieczającego, w związku z czym to (...) Bank S.A. był uprawniony do otrzymania świadczenia z tytułu zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego w postaci śmierci W. W. (1).

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie z dnia 3 marca 2016 r. pełnomocnik powódki rozszerzył powództwo o żądanie ewentualne na wypadek nieuwzględnienia żądania zapłaty poprzez zobowiązanie pozwanej (...) S.A. na

rzecz (...) Bank S.A. kwoty 31.510 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 7 listopada 2013 r. do dnia zapłaty z tytułu ubezpieczenia zobowiązań W. W. (1) z tytułu umowy kredytu nr (...) (k. 56).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 16 listopada 2010 r. W. W. (1) i B. W. zawarli z (...) Bank S.A. umowę kredytu zabezpieczonego na nieruchomości (...) nr (...) na kwotę 80.260,27 zł.

(okoliczność niesporna; dowód: kopia umowy kredytu – k. 11-17; harmonogram spłaty – k. 20)

Tego samego dnia W. W. (1) przystąpił do umowy ubezpieczenia zawartej pomiędzy A. Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna

z siedzibą w W. a (...) Bank S.A., na podstawie której pozwana udzieliła ochrony ubezpieczeniowej osobom, którym bank udzielił kredytu. Umowa wskazana zawarta była na okres 5 lata i weszła w życie 23 września 2009 r.

(okoliczność niesporna; warunki ubezpieczenia kredytobiorców kredytów zabezpieczonych na nieruchomości udzielanych przez (...) Bank S.A. – k. 44-48)

W. W. (1) zmarł 11 sierpnia 2013 r. na zawał mięśnia sercowego.

(dowód: kopia odpisu skróconego aktu zgonu – k. 8; kopia karty statystycznej – k. 9)

(...) Bank S.A. zgłosił roszczenia z tytułu śmierci W. W. (1) do pozwanej, lecz ta odmówiła wypłaty świadczenia, wskazując że przyczyną śmierci W. W. (1) był zawał mięśnia sercowego, zaś z historii choroby w przychodni (...) oraz Szpitala Wojewódzkiego w B. wynika, że od co najmniej kilkunastu lat W. W. (1) leczył z powodu cukrzycy typu 2 powikłanej stopą cukrzycową i retinopatią oraz nadciśnienia tętniczego, które mają związek z chorobą niedokrwienną sera i ryzykiem wystąpienia zawału serca, a wobec tego na podstawie §7 ust. 1 warunków ubezpieczenia kredytobiorców kredytów zabezpieczonych na nieruchomości udzielanych przez (...) Bank S.A. wobec spowodowania zdarzenia ubezpieczeniowego przez chorobę rozpoznaną przed objęciem ochroną ubezpieczeniową zaistniały okoliczności wyłączające odpowiedzialność pozwanej.

(dowód: kopia pisma pozwanej – k. 10; warunki ubezpieczenia kredytobiorców kredytów zabezpieczonych na nieruchomości udzielanych przez (...) Bank S.A. – k. 44-48)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie doszło do zawarcia szczególnego rodzaju ubezpieczenia osobowego W. W. (1), który zawierając umowę kredytu zabezpieczonego na nieruchomości (...) nr (...) z (...) Bank S.A. przystąpił także do umowy ubezpieczenia zawartej pomiędzy A. Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a (...) Bank S.A., na podstawie której pozwana udzieliła ochrony ubezpieczeniowej osobom, którym A. Bank udzielił kredytu.

Jest to umowa ubezpieczenia określona w art. 829 §1 i §2 k.c. i art. 805 w zw.

z art. 808 k.c., tzw. umowa ubezpieczenia osobowego zawarta na cudzy rachunek. Stronami tej umowy byli (...) Bank S.A. jako ubezpieczający oraz pozwana jako zakład ubezpieczeń. W. W. (1) był ubezpieczonym, który zawarł z (...) Bank S.A. umowę kredytu i złożył deklarację uczestnictwa w umowie ubezpieczenia, której przedmiotem ubezpieczenia było życie i zdrowie osób, którym A. Bank udzielił kredytów zabezpieczanych na nieruchomości (§3 ogólnych warunków ubezpieczenia).

W dniu 11 sierpnia 2013 roku doszło do zgonu ubezpieczonego a więc zdarzenia ubezpieczeniowego opisanego §1 pkt 16 i art. 805 k.c.

W świetle §8 ust. 5 warunków ubezpieczenia kredytobiorców kredytów zabezpieczonych na nieruchomości udzielanych przez (...) Bank S.A. świadczenie z tytułu śmierci ubezpieczonego wypłacane jest uposażonym wskazanym przez ubezpieczonego. W przypadku, gdy prawa z ubezpieczenia zgodnie z umową kredytu stanowią zabezpieczenie zobowiązań ubezpieczonego wobec ubezpieczającego, uprawnienie wskazania uposażonego przysługuje ubezpieczającemu za uprzednią zgodą ubezpieczającego i nie podlega zmianie przez ubezpieczonego.

Wskazać zatem należy, że ubezpieczony W. W. (1) nie był stroną umowy, ale był stroną stosunku ubezpieczenia. (...) Bank S.A. działał w imieniu własnym, ale na cudzy rachunek. W. W. (1) przysługiwał status ubezpieczonego.

W praktyce bankowej w ramach współpracy z instytucjami ubezpieczeniowymi często zdarza się, że obok umowy kredytowej oferuje się kredytobiorcy dodatkowy produkt w postaci umowy ubezpieczenia - zazwyczaj grupowej - obejmującej ubezpieczenie na życie bądź zdrowie kredytobiorcy. Umowa ubezpieczenia, towarzysząca zawarciu umowy o kredyt, chroni z jednej strony interes ubezpieczonego w razie zajścia przewidzianych w niej wypadków uniemożliwiających bądź znacznie utrudniających wykonanie obowiązków z umowy kredytowej, z drugiej strony, pośrednio, interes banku zainteresowanego wykonaniem obowiązków z umowy kredytowej przez ubezpieczonego kredytobiorcę. Sytuacja prawna ubezpieczonego w umowie ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek jest specyficzna, gdyż mimo że nie jest on stroną umowy ubezpieczenia na podstawie art. 808 §3 k.c., co do zasady, może żądać spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia bezpośrednio od zakładu ubezpieczeń, chyba że strony uzgodniły inaczej; jednakże uzgodnienie takie nie może zostać dokonane, jeżeli wypadek już zaszedł.

W przedmiotowej sprawie doszło do sporu, kto jest uposażonym z umowy ubezpieczenia i w tej sytuacji legitymowanym czynnie do dochodzenia roszczeń w związku ze śmiercią W. W. (2).

Obie strony były reprezentowane przez profesjonalnych pełnomocników i to strony winny przedstawić Sądowi dowody na potwierdzenie faktów, z których wywodzą skutki prawne. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Podkreślić należy, że dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony (ani materialnoprawnym, ani procesowym), a tylko spoczywającym na niej ciężarem procesowym. Nie istnieje zatem żadna możliwość egzekwowania od strony aktywności w sferze dowodowej. Sąd nie może nakazać stronie czy zobowiązać ją do przeprowadzenia dowodu. Tylko od woli strony zależy, jakie dowody Sąd będzie prowadził. Przeciwnie stronie natomiast jak wynika z art. 6 k.c. - skierują się ujemne następstwa jej pasywnej postawy. Fakty nieudowodnione zostaną pominięte i nie wywołają skutków prawnych z nimi związanych.

Powódka żądając zapłaty kwoty dochodzonej pozwem nie przedstawiła dowodu, że jest legitymowana czynnie do dochodzenia od pozwanej świadczenia z umowy zawartej pomiędzy A. Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. a (...) Bank S.A., na podstawie której pozwana udzieliła ochrony ubezpieczeniowej osobom, którym bank udzielił kredytu, w tym zmarłemu mężowi powódki W. W. (1). Pozwana zakwestionowała legitymację czynną powódki, a zatem to na powódce spoczywał ciężar wykazania swojej legitymacji w postaci bycia uposażoną wskazaną przez ubezpieczonego, czemu nie podołała. Okoliczności sprawy wręcz wskazują, że nie posiadała takiego uposażenia, albowiem w interesie ubezpieczającego (...) Bank S.A. leżało, by to on był uposażonym z tego ubezpieczenia i miał zabezpieczone własne roszczenia z umowy kredytu zabezpieczonego na nieruchomości (...); na taką okoliczność wskazuje również treść pisma pozwanej z dnia 6 listopada 2013 r. (k.10), gdzie to (...) Bank S.A. zwracał się o wypłatę świadczenia z tytułu śmierci W. W. (1).

W tej sytuacji wobec braku legitymacji czynnej Sąd oddalił w całości powództwo. Pismo stanowiące rozszerzenie powództwa nie mogło być uznane za skuteczne, gdyż rozszerzenie powództwa może sprowadzić się do zmiany

ilościowej dotychczasowego żądania lub wystąpienie z nowym żądaniem jeżeli nie wpływają na właściwość Sądu (art. 193 k.p.c.)

Nieporozumieniem zatem należy uznać rozszerzenie powództwa o żądanie ewentualne zasądzenia roszczenia na podmiot niebiorący udział w postępowaniu.

Kodeks postępowania cywilnego przewiduje możliwości przekształceń podmiotowych i zmianę stron. W zakresie strony powodowej przy współuczestnictwie koniecznym zgodnie z art. 195 §1 k.p.c. jeżeli okaże się, że nie występują w charakterze powodów lub pozwanych wszystkie osoby, których łączny udział w sprawie jest konieczny, sąd wezwie stronę powodową, aby oznaczyła w wyznaczonym terminie osoby niebiorące udziału w taki sposób, by ich wezwanie lub zawiadomienie było możliwe, a w razie potrzeby, aby wystąpiła z wnioskiem o ustanowienie kuratora. W innych przypadkach zgodnie z art. 196 §1 k.p.c. jeżeli okaże się, że powództwo zostało wniesione nie przez osobę, która powinna występować w sprawie w charakterze powoda, sąd na wniosek powoda zawiadomi o toczącym się procesie osobę przez niego wskazaną. Osoba ta może w ciągu dwóch tygodni od doręczenia zawiadomienia wstąpić do sprawy w charakterze powoda.

Żądanie na rzecz (...) Bank S.A. nie mogło podlegać rozpoznaniu wobec brak tej strony w procesie; udział banku po stronie powodowej nie był konieczny, a zatem w myśl art. 196 k.p.c. sąd jedynie na wniosek powoda mógł zawiadomić o toczącym się procesie osobę przez niego wskazaną, o co strona powodowa się nie zwracała.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 i §3 k.p.c. mając na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Wobec tego, że powódka w całości przegrała proces winna zwrócić pozwanej poniesione przez nią koszty.

Na koszty procesu istniejące po stronie pozwanej złożyły się: koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2.400 złotych ustalone na podstawie §6 pkt. 5 i §2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz.U. z 2013 r. Nr 490) w zw. z art. §21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) oraz kwota 17 zł tytułem kosztów opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa, łącznie 2.417 złotych.